

Datum

25 januari 2022

Näringsdepartementet
att: Anders Wannberg

Handläggare

Maria Lindqvist Pettersson

Diarienummer

UVA-2021-01808-1

Remissvar över betänkandet av 2020 års dricksvattenutredning (SOU 2021:81) – En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet

Sammanfattning

Uppsala Vatten tycker att utredningen gjort ett bra arbete med att beskriva dagens dricksvattenförsörjning samt lägga fram bra och utvecklade förslag om hur det nya dricksvattendirektivet ska implementeras i svensk lag. Uppsala Vatten håller med utredningen om dess förslag i stort. Uppsala Vatten vill särskilt lyfta fram:

- Dialog och samordning mellan ansvarig myndighet och VA-huvudmännen kommer bli viktig inom arbetet med risker inom tillrinningsområdet avseende uttagspunkter för dricksvatten.
- Inom riskbedömning och riskhantering i tillrinningsområdet är tydliga krav på att åtgärder ska vidtas vid utsläppskällan centralt för att minska skadeverkningar på råvattnet och dricksvattnet.
- Resultat av råvattenkontrollen bör vara tillgängliga även för andra ändamål. På motsvarande sätt bör relevanta uppgifter från miljöövervakningen vara lättillgängliga för vattenproducenterna.
- En tydlighet i regelverket beträffande material i kontakt med dricksvatten är nödvändigt och välkommet.
- Ett tydligare krav på VA-huvudmannens arbete med underhåll i syfte att minska utläckage på ledningsnätet stöds. Livsmedelsverket bör vara den myndighet som samlar in uppgifter och tar fram eventuell handlingsplan.
- Bedömningen om vilka uppgifter som är skyddsvärda för dricksvattenproduktionen bör göras av dricksvattenproducenterna.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Postadress
Uppsala Vatten
Box 1444
751 44 Uppsala

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
kundtjanst@uppsalavatten.se
Fax: 018-727 94 10

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

9. Parametervärden och punkten där dessa ska iakttas

Artikel 4-6

Uppsala Vatten anser att det måste vara tydligt i myndighetsföreskrifterna att kvalitetsavvikelser i enstaka fastigheter på grund av fastighetsinstallationen inte ska medföra att det kan ställas krav på dricksvattenproducenten att ändra kvaliteten på det dricksvatten som levereras.

10. Riskbaserad metod för vattensäkerhet

10.2 Artikel 8 Tillrinningsområden avseende uttagpunkter för dricksvatten

Enligt utredningen ska den riskbaserade metoden, när den är helt genomförd bland annat se till att åtgärder vidtas vid utsläppskällan och helt genomförd förebygga skadeverkningar av utsläpp liknande de uppmärksammade utsläppen av PFAS. Detta är något som välkomnas särskilt av Uppsala Vatten som har konstaterat att Försvarmakten genom decennier av övningar med brandskum har orsakat utsläpp som stör dricksvattenproduktionen och för Uppsala Vatten för oöverskådlig tid har skapat ett utlandsberoende av aktivt kol till reningsprocessen. Uppsala Vatten har också uppmärksammat att flera andra kommuner samlats i ett nationellt möte för att skapa press på Försvarmakten att vidta nödvändiga åtgärder. Samtidigt som staten avser att införa regler för säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet, är det alltså staten själv som genom Försvarmakten är en av de största förorenarna och som inte vidtar kraftfulla åtgärder vid källan. En bidragande orsak till detta är att Försvarmakten inte är underkastad extern tillsyn för miljökonsekvenser av sin verksamhet, utan endast granskas av Försvarsinspektören för Hälsa och Miljö, en enhet inom Försvarmakten. Denna ordning borde avvecklas. Försvarmakten borde underställas samma granskning som andra verksamhetsutövare under miljöbalken, eller av en oberoende myndighet.

Uppsala Vatten vill lyfta behovet av ett tydligt samarbete mellan vattenmyndigheterna och länsstyrelserna, om ansvaret blir enligt utredningens förslag. Benämningen "tillrinningsområde avseende uttagpunkter för dricksvatten" bör definieras tydligare i det fortsatta arbetet, för att tydliggöra hur det kopplar mot arbetet med vattenskyddsområden. Även vägledningen till vattenskyddsområden och skyddsföreskrifter pekar på att en riskbaserad arbetsmetod ska användas, varför det känns naturligt att låta dessa två arbeten vara tätt sammankopplade.

Riskbedömningen bör arbetas in i åtgärdsprogram och övervakningsprogram som ingår i vattenförvaltningen och på så sätt samordnas med vattenförvaltningen enligt ramdirektivet för vatten.

För att säkerställa att vattenmyndigheterna samordnar sitt arbete samt informerar och för en dialog med vattenproducenterna om resultaten av riskbedömningarna och riskhanteringsåtgärderna enligt artikel 8 på ett fullgott och enhetligt sätt, bör en ändring

---

Uppsala Vatten och Avfall AB

Postadress
Uppsala Vatten
Box 1444
751 44 Uppsala

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
kundtjanst@uppsalavatten.se
Fax: 018-727 94 10

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

i vattenförvaltningsförordningen 7 a kap. 7 § kompletteras enligt följande (se understruken del):

Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning (SGU) får inom sina ansvarsområden meddela närmare föreskrifter om hur och när de uppgifter som avses i 1 § ska utföras och redovisas, de riskhanteringsåtgärder som anges i 4 och 5 §§ samt hur vattenmyndigheterna ska samråda med och informera vattenproducenterna enligt 3 §.

10.3 Artikel 8 Råvattenkontrollen

Uppsala Vatten välkomnar förslaget att dricksvattensproducenternas skyldighet att utföra råvattenkontroll förtydligas i dricksvattenföreskrifterna. Det framgår tydligt i utredningen att råvattenkontroll ska ske i den punkt där vattnet tas in för beredning. Uppsala Vatten vill lyfta att även intagspunkt för infiltrationsvatten bör ingå i det perspektivet, eftersom infiltrationsanläggningar kan ses som en del av beredningen och att ett riskbaserat arbetsätt även bör omfatta kontroll på kvaliteten på ett infiltrationsvatten.

Resultaten av råvattenkontrollen bör vara tillgängliga även för andra ändamål, under förutsättning att känsliga uppgifter som till exempel uttagpunkters geografiska lägen skyddas av sekretesskäl. På motsvarande sätt bör relevanta uppgifter från miljöövervakningen vara lättillgängliga för vattenproducenterna. Vattenproducenter har behov av att ha tillgång till denna information löpande och inte enbart i samband med att riskbedömningen och riskhanteringen enligt artikel 8 redovisas. Det föreslagna utredningsuppdraget om insamling och lagring av råvattendata bör därför utvidgas, till att även omfatta hur data från miljöövervakningen ska göras tillgängliga för vattenproducenterna. För att möjliggöra detta bör även Havs- och vattenmyndigheten medverka i utredningen.

10.4 Artikel 9 Försörjningssystemet

Uppsala Vatten anser att när Livsmedelsverket tar fram föreskrifter för hur artikel 9, riskbedömning och riskhantering avseende försörjningssystemet, ska implementeras i Sverige är det viktigt att dessa föreskrifter bygger på tidigare svenska krav på användning av riskbaserade metoder såsom mikrobiologisk barriäranalys och faroanalyser.

10.5 Artikel 10 Fastighetsinstallationer

Uppsala Vatten anser att det finns anledning att utveckla och förtydliga kraven och ansvarsgränserna inom ett kommande arbete med riskbedömning av fastighetsinstallationer. Det är viktigt att det även i framtiden tydligt framgår att det juridiska ansvaret övergår från dricksvattenleverantören till fastighetsägaren vid

---

Uppsala Vatten och Avfall AB

Postadress
Uppsala Vatten
Box 1444
751 44 Uppsala

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
kundtjanst@uppsalavatten.se
Fax: 018-727 94 10

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

förbindelsepunkten, för att inte ansvaret för kvalitetsförsämringar inom en fastighetsinstallation ska läggas över på dricksvattenleverantören. En dricksvattenleverantör ska inte kunna åläggas att ändra vattenkvaliteten på grund av kvalitetsavvikelser som är orsakade av installationer i en enskild fastighet.

11. Material i kontakt med dricksvatten

Artikel 11 Minimikrav för hygien avseende material som kommer i kontakt med dricksvatten

Uppsala Vatten välkomnar en tydlighet i regelverket beträffande material i kontakt med dricksvatten och stöder utredningens förslag om att förtydliga Boverkets samordnande roll.

I de föreskrifter om material i kontakt med dricksvatten som kommer att tas fram är det viktigt att kommunens tillsynsansvar tydligt framgår. Eftersom det är föreskrifter som kommer att bygga på plan- och bygglagen kommer det vara byggnadsnämnderna som blir lokal tillsynsmyndighet. Frågan om material i kontakt med dricksvatten kommer att vara ny för byggnadsnämnder och det kommer därför finnas ett stort behov av både utbildning och tillsynsvägledning.

12. Beredningskemikalier och filtermaterial

Artikel 12 Minimikrav för beredningskemikalier och filtermaterial som kommer i kontakt med dricksvatten

Uppsala Vatten stöder utredningens förslag och anser att det finns behov att ett ökat stöd i frågan om godkända krav på kemikalier och filtermaterial i kontakt med dricksvatten i Sverige.

13. Vattenläckage

Artikel 4.3 Nytt krav att bedöma och åtgärda vattenläckage

Uppsala Vatten håller med utredningen om förslaget till lagändring i 13 § vattentjänstlagen som innebär en tydligare formulering som direkt pekar på VA-huvudmannens ansvar för underhåll av en allmän VA-anläggning, och att se till att den uppfyller sitt syfte på ett tillfredsställande sätt.

Eftersom Livsmedelsverket redan idag har krav på underhåll av distributionsanläggningen i dricksvattenföreskrifterna anser Uppsala Vatten att både den initiala insamlingen av uppgifter och en eventuell handlingsplan bör hanteras av Livsmedelsverket.

Om Havs- och vattenmyndigheten ska svara för uppgifter som gäller distributionen av dricksvatten anser Uppsala Vatten att fördelningen av myndighetsuppgifterna blir mindre tydlig, jämför med om Livsmedelsverket ges ansvaret.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Postadress
Uppsala Vatten
Box 1444
751 44 Uppsala

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
kundtjanst@uppsalavatten.se
Fax: 018-727 94 10

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

15. Övervakning av dricksvatten

Artikel 13 Övervakning

Uppsala Vatten anser att utredningens förslag om att verksamhetsutövarens faroanalys och övervakningsprogram även i framtiden fastställs av kontrollmyndigheten är bra.

Det är viktigt att den övervakning av vattenkvaliteten i prioriterade fastigheter som är en del av den riskbedömning enligt artikel 10 som Folkhälsomyndigheten ansvarar för, samordnas med övrig dricksvattenkontroll på lokal nivå. Samordning mellan Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten är viktig i frågan, för att tydliggöra ansvarsrollerna.

Uppsala Vatten vill lyfta vikten av att öka medvetenheten kring ansvaret hos stora fastighetsägare som inom sina områden kan påverka dricksvattenkvaliteten genom interna ledningsnät eller fastighetsinstallationer.

16. En förbättrad tillgång till dricksvatten

Artikel 16 Tillgång till dricksvatten

Uppsala Vatten delar utredningens uppfattning att artikel 16 inte medför något behov av ändrad lagstiftning i Sverige och att varje kommun själv bör få avgöra eventuellt behov av att installera utrustning på allmän plats för att främja användningen av dricksvatten.

En uppföljning av länsstyrelsen kan vara motiverad, för att främja tillgängligheten och användandet av kranvatten i fler sammanhang än idag.

17. Nya krav om information som ska lämnas till allmänheten

Artikel 17 Information till allmänheten

Dricksvattenproduktion är en viktig del i det civila försvaret, och därmed totalförsvaret (se till exempel. prop. 2020/21:30 sidan 145). Det kan vara en känslig avvägning mellan den information om riskbedömning av försörjningssystemet som bör vara tillgänglig för allmänheten och de uppgifter som måste skyddas. Högsta förvaltningsdomstolen har nyligen i en dom bekräftat ett beslut av Uppsala Vatten att enligt 18 kap. 8 § 1 och 13 § offentlighets- och sekretesslagen sekretessbelägga uppgifter om bland annat provtagningar av grundvattnet i Uppsalaåsen (HFD 1208–1210-21 meddelad 2021-12-22).

Bedömningen om vilka uppgifter som är skyddsvärda för dricksvattenproduktionen bör göras av dricksvattenproducenterna. Det bör i det fortsatta arbetet så långt som möjligt förtydligas vilken information som aktivt ska lämnas ut till allmänheten och vilken information som passivt ska kunna tas del av genom att det finns tillgängligt på till exempel en webbplats. Enligt ovan bör det ankomma på dricksvattenproducenterna själva att bedöma vilka uppgifter som ska beläggas med sekretess och inte lämnas ut

---

Uppsala Vatten och Avfall AB

Postadress
Uppsala Vatten
Box 1444
751 44 Uppsala

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
kundtjanst@uppsalavatten.se
Fax: 018-727 94 10

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

enligt offentlighetsprincipen. Tydlighet behövs även för krav på former och frekvens för utlämnande av övervakningsresultat och klagomålsstatistik.

Uppsala Vatten anser att utredningens förslag att Livsmedelsverket ska följa upp kraven på information till allmänheten som en del i den offentliga livsmedelskontrollen är bra.

18. System för rapportering

Artikel 18 Information om övervakning av genomförandet

Uppsala Vatten vill lyfta vikten av att verksamhetsutövaren inte ska behöva rapportera samma uppgifter till flera olika myndigheter. VA-huvudmannen är idag skyldig att rapportera frågor om dricksvattenkvalitet till den lokala tillsynsmyndigheten och en framtida rapportering bör inte gå förbi den ordningen.

19. Informationsutbyte och sekretess

Uppsala Vatten anser att frågan om informationslämnande till Livsmedelsverket för vidare rapportering till EU behöver utvecklas. Det bör tydliggöras vilka uppgifter som åsytas. Detta kan dock ingå i de utpekade myndigheternas fortsatta arbete och ansvar.

Uppsala Vatten anser att utredningens förslag om att även låta säker hantering av råvattendata ingå i Livsmedelsverkets och SGU:s arbete med att se över en ny ordning för insamlingen och hanteringen av råvattendata är viktig.

Det är viktigt att utbyte av information sker enligt ett överenskommet och väldefinierat överföringsformat och att VA-huvudmännen får tillgång till relevanta uppgifter som finns hos de statliga myndigheterna på ett säkert sätt.

Utredningen bör beakta Livsmedelsverkets pågående arbete inom Nationella samordningsgruppen för dricksvatten vad gäller informations säkerheten för uppgifter inom dricksvattenförsörjningen.

Ovan (punkt 17) har framhållits att HFD nyligen bekräftat att uppgifter inom dricksvattenproduktion omfattas av sekretess enligt OSL 18 kap. 8 och 13§§, och att det bör ankomma på dricksvattenproducenterna att bedöma vilka uppgifter som har sådan betydelse. Implementering av system för rapportering bör beakta att det ofta kan handla om just sådan skyddsvärd information.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Sigrid De Geyter
VD

Uppsala Vatten och Avfall AB

Postadress
Uppsala Vatten
Box 1444
751 44 Uppsala

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
kundtjanst@uppsalavatten.se
Fax: 018-727 94 10

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051